

**ΣΧΕΔΙΟ ΟΜΙΛΙΑΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ**

ΣΤΙΣ 27/4/1998

22/4/1998

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ακούσαμε μόλις προ ολίγου από τον κύριο Πρόεδρο της Βουλής την ανάλυση με βάση την οποία ο Πρόεδρος του Συνασπισμού ζήτησε την προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση αυτή. Βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα τυπικό παράδειγμα ανάμιξης ορισμένων αντικειμενικών δεδομένων συμπληρωμένων με αυθαίρετες ερμηνείες ή εκτιμήσεις, καθώς και με υποθετικές και ανυπόστατες θεωρήσεις, οι οποίες γίνεται προσπάθεια να περιβληθούν επίσης τη μορφή αντικειμενικής πραγματικότητας. Όλα μαζί δημιουργούν μια εικόνα υπέρμετρης απαισιοδοξίας και εκρηκτικής παραμόρφωσης μιας πραγματικότητας, που δεν παύει ωστόσο να αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα της κοινωνίας μας και της πολιτικής μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση αυτή για τα κοινωνικά προβλήματα της χώρας, την κοινωνική προστασία, την κοινωνική αλληλεγγύη και την κοινωνική πολιτική της κυβέρνησης πρέπει να δομηθεί γύρω από ορισμένους άξονες, γύρω από τα κεντρικά ερωτήματα και την αλληλουχία των παραγόντων που σχετίζονται με αυτά. Διαφορετικά, θα είναι ένα συνοθύλευμα αποσπασματικών τοποθετήσεων που θα προσπαθούν να θίξουν συγκινησιακές πτυχές των θεμάτων αυτών, παραβλέποντας το πού βρισκόμαστε, τις εξελίξεις που σημειώθηκαν, τα προβλήματα που υπάρχουν, τις αλλαγές που σημειώνονται στην ίδια τη φύση της κοινωνικής πολιτικής και τη συμβολή της κυβέρνησης στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Χωρίς ωραιοποιήσεις και με τη μεγαλύτερη δυνατή αντικειμενική προσέγγιση, θα τοποθετηθώ σε τρία πεδία, που πιστεύω ότι συνθέτουν τις βασικές πτυχές του προβλήματος της κοινωνικής προστασίας στη χώρα μας :

Πρώτον, στη μορφή που παίρνουν σήμερα τα φαινόμενα της κοινωνικής ανισότητας και στα αίτια που τα προσδιορίζουν,

Δεύτερον, στις διαστάσεις που έχει σήμερα το κοινωνικό πρόβλημα στην Ελλάδα, και στις εξελίξεις που το χαρακτηρίζουν διαχρονικά,

Τρίτον, στις πολιτικές που ακολουθεί η κυβέρνηση για να διασφαλίσει ότι η έννοια της κοινωνικής αλληλεγγύης δεν αποτελεί μια αφηρημένη και θεωρητική αναφορά, αλλά παίρνει συγκεκριμένη μορφή που αποτυπώνεται σε πολλές πτυχές της κυβερνητικής πρακτικής, με συγκεκριμένο αντίκρουσμα σε χιλιάδες οικογένειες.

Θεωρώ χρήσιμο να σημειώσω, ότι ο τρόπος προσέγγισης του κεντρικού αυτού προβλήματος προσδιορίζεται έντονα από τη συνολικά αντίληψη που έχει κανείς για τη σχέση των κοινωνικών με τα λοιπά ζητήματα της πολιτικής. Η κοινωνική πολιτική διαπλέκεται στενά, κατά κύριο λόγο, αλλά όχι μόνο, με την οικονομική πολιτική, την εκπαιδευτική, την αναπτυξιακή, αλλά και την αμυντική, την πολιτική απονομής δικαιοσύνης, διασφάλισης της δημόσιας τάξης και πολλές άλλες. Όλες αποτελούν επιμέρους πτυχές των προτεραιοτήτων μιας κοινωνίας, που αλληλοσυνδέονται, που ισορροπούν και συνθέτουν την τελική πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα, η οποία δίνει την ταυτότητα της ιστορικής φάσης της κοινωνίας σε μια δεδομένη στιγμή.

Η συζήτηση για την Κοινωνική Πολιτική, τη φτώχεια, τον αποκλεισμό δεν έχει αυτόνομο χαρακτήρα. Εντάσσεται σε ένα ευρύτερο προβληματισμό για το μοντέλο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης που μπορούμε να οικοδομήσουμε στην Ελλάδα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι αναπόσπαστο τμήμα της συζήτησης για το πώς παράγεται πλούτος στην κοινωνία μας, ώστε να δούμε πώς αυτός θα κατανεμηθεί, πώς παράγεται ανάπτυξη, ποιός συμβάλει και πώς αμοιβεται για τη συμβολή αυτή, ποιά είναι η κοινωνική αλληλεγγύη που πρέπει να δείξει η ελληνική κοινωνία στα φαινόμενα αυτά.

Είμαι βέβαιος, ότι στην αποψινή συζήτηση, θα ακουστούν από την αντιπολίτευση θέσεις που ξεκομμένες από όλον αυτόν τον προβληματισμό, θα κατακεραυνώσουν την κυβερνητική πολιτική για τα φαινόμενα της ανεργίας, της φτώχειας, του αποκλεισμού. Θα ήμουν έτοιμος να συμφωνήσω προκαταβολικά με όλες αυτές τις φωνές. Υπό έναν όρο : Αν μας έλεγαν με ποιόν τρόπο θα επιτευχθούν τα όσα επαγγέλλονται, χωρίς να συρρικνωθεί η ανάπτυξη, χωρίς ισχυρές κοινωνικές συγκρούσεις, χωρίς την επιστροφή σε μια πορεία εξασθένησης της συνολικής θέσης της οικονομίας και της θέσης της χώρας συνολικά.

Για να το πώ διαφορετικά, το πολιτικό πρόβλημα βρίσκεται στον προσδιορισμό των ισορροπιών εκείνων, που θα παράγουν κοινωνική συνοχή αλλά και αναπτυξιακή μετεξέλιξη. Δεν αρκεί να υπερθεματίζει κανείς υπέρ της κοινωνικής πολιτικής. Όλοι θέλουμε κοινωνικές παρεμβάσεις και μάλιστα όσο γίνεται πιο ισχυρές. Ας μην θεωρήσει κανείς ότι μπορεί να μονοπωλήσει τις κοινωνικές ευαισθησίες. Όμως η επιλογή αυτή δεν είναι απεριόριστη και χωρίς εμπόδια, παρά μόνο στο φραστικό επίπεδο, σε τοποθετήσεις που δεν δεσμεύουν για πολιτική δράση. Στην πράξη, πρέπει να δούμε πώς τα όρια που υπάρχουν σήμερα μπορούν να μετακινηθούν μέσα από πολιτικές, δεδομένου ότι ο φραστικός βολонταρισμός δυστυχώς δεν αρκεί.

1. Σύγχρονες μορφές Κοινωνικής Ανισότητας και αίτια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ζούμε μια εποχή στην οποία κορυφαίες προσωπικότητες μιλούν για το τέλος της εργασίας ή το τέλος της μισθωτής εργασίας, αρκεί ν' αναφέρω εδώ τα έργα του Andre Gorz ή του Jeremy Rifkin. Δεν ξέρω πόσο οι χαρακτηρισμοί αυτοί αντανακλούν το παραγωγικό και κοινωνικό μοντέλο που διαμορφώνεται στην παγκόσμια οικονομία ή αποτελούν προσεγγίσεις που στοχεύουν να ευαισθητοποιήσουν τα πολιτικά συστήματα για τους κινδύνους μιας πορείας με θολές προοπτικές. Ό,τι κι αν συμβαίνει, ζούμε μια εποχή, στην οποία η νέα τεχνολογική επανάσταση, η επίτευξη υψηλών ρυθμών μεγέθυνσης δεν αποτρέπουν την εμφάνιση της ανεργίας, την εμφάνιση σημαντικών

κοινωνικών τμημάτων με χαμηλά εισοδήματα, την αβεβαιότητα για το αύριο, όχι μόνο του ανειδίκευτου εργαζόμενου, αλλά και εξειδικευμένου προσωπικού ή στελεχών του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα. Η κατάρρευση του κομμουνιστικού μοντέλου και τα εκατομμύρια άνεργους ή μετανάστες που δημιούργησε, η παγκοσμιοποίηση, η απελευθέρωση των οικονομιών, τα νέα δημογραφικά δεδομένα, έχουν εν μέρει ανατρέψει τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας, της κοινωνικής ανισότητας.

Σήμερα, τα κοινωνικά προβλήματα επικεντρώνονται σε μεγάλες κοινωνικές κατηγορίες που κατά κύριο λόγο περιλαμβάνουν τους άνεργους, και στο εσωτερικό των άνεργων τους νέους, τις γυναίκες, τους εργαζόμενους σε τομείς που υπόκεινται σε διαδικασίες αναδιάρθρωσης. Περιλαμβάνουν επίσης τους μετανάστες, ειδικές ομάδες συνταξιούχων, χαμηλά αμοιβόμενους εργαζόμενους, άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και επαγγελματίες μικρών και μεσαίων δραστηριοτήτων, όπως και ομάδες αγροτών, που βλέπουν ν' ανατρέπονται οι όροι με τους οποίους είχαν συνηθίσει να λειτουργούν στο παρελθόν. Εκτός από τις εμφανείς μορφές, βρισκόμαστε δηλαδή αντιμέτωποι και με μια γκρίζα ζώνη κοινωνικού αποκλεισμού που κινείται μεταξύ απασχόλησης και ανεργίας, με μεταβλητό πληθυσμό και χαρακτήρα.

Πολλοί από αυτούς με την αυστηρή έννοια του όρου δεν είναι φτωχοί ή κοινωνικά προβληματικοί. Είναι όμως κατηγορίες που δέχονται με μεγαλύτερη ένταση τις επιπτώσεις των αλλαγών, και που προοπτικά, μπορούν να προστεθούν στις ομάδες που πραγματικά βρίσκονται σε επίπεδα χαμηλής κοινωνικής ευημερίας.

Η κοινωνική πολιτική μας, όπως θα την αναπτύξω, στοχεύει στο να καλύψει όσο γίνεται πιο ολοκληρωμένα το σύνολο αυτών των προβλημάτων. Ωστόσο δεν πρέπει να παραβλέψουμε τον κίνδυνο να εστιάσει το ενδιαφέρον σε όσους επηρεάζονται πιο άμεσα από τις αλλαγές παρά σε όσους επηρεάζονται πιο έντονα και πιο σταθερά σε όρους εισοδήματος, ευημερίας και κοινωνικών προοπτικών.

Είναι σκόπιμο όμως να προσθέσουμε στις κοινωνικές αυτές κατηγορίες και ένα ακόμα φαινόμενο. Την κοινωνική υποβάθμιση, τον αποκλεισμό, που

3. Η κοινωνική πολιτική της κυβέρνησης

Την απάντησή μας ως κυβέρνηση στα κοινωνικά προβλήματα τη δώσαμε με την ενσωμάτωση της κοινωνικής μας πολιτικής στη συνολική πολιτική που ασκούμε στα χρόνια αυτά. Απορρίψαμε τη διχοτομική αντίληψη “πρώτα σταθεροποίηση - αργότερα κοινωνική συνοχή”. Κεντρικό μας μέλημα ήταν και είναι να προφυλάξουμε τις κοινωνικές δαπάνες και ιδιαίτερα τις δαπάνες για την υγεία, την πρόνοια και την παιδεία, από τις δημοσιονομικές πιέσεις που αντιμετωπίζαμε. Και το πετύχαμε.

Πετύχαμε δηλαδή να αυξήσουμε το σχετικό βάρος του κοινωνικού τομέα στη δημόσια δαπάνη σε μια εξαιρετικά δύσκολη δημοσιονομική περίοδο. Το στοιχείο αυτό αποτελεί μια από τις καίριες διαφοροποιήσεις της πολιτικής μας από τις νεοφιλελεύθερης έμπνευσης πρακτικές και προτάσεις.

Η πολιτική μας αρθρώνεται γύρω από δύο κεντρικές επιδιώξεις :

Πρώτος στόχος μας είναι η δημιουργία μηχανισμών, οικονομικών και κοινωνικών διαδικασιών και θεσμών, που αποτρέπουν τα φαινόμενα της κοινωνικής ανισότητας πριν αυτά δημιουργηθούν. Η μακροοικονομική και διαρθρωτική πολιτική μας επιδιώκει τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, τη δημιουργία εισοδήματος και πλούτου, ενώ η δημοσιονομική μας πολιτική και οι επιμέρους πτυχές της στους τομείς της υγείας, της πρόνοιας, της εκπαίδευσης και αλλού αποσκοπούν στην αναδιανομή του προϊόντος, ώστε να εξασφαλίζεται η συνοχή της κοινωνίας μας.

Θεωρούμε την ανάπτυξη και τους υψηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης ως σημαντικό εργαλείο μείωσης των ανισοτήτων, των αποκλεισμών και της φτώχειας, αλλά ταυτόχρονα ενισχύουμε και τους μηχανισμούς που διαχέουν τα οφέλη της ανάπτυξης στις πιο αδύναμες κοινωνικές κατηγορίες. Γι’ αυτό και δώσαμε κίνητρα, κατασκευάζουμε έργα υποδομής, ενισχύσαμε το θεσμό της κεφαλαιαγοράς, προωθήσαμε προγράμματα για τη βιομηχανία, τις ΜΜΕ, τον

αγροτικό και τουριστικό τομέα, αλλά και καλέσαμε τις επιχειρήσεις και τις χρηματοπιστηριακές εταιρείες που οφελήθηκαν από αυτά, να αναλάβουν ένα επιπλέον βάρος στην προσπάθεια δημοσιονομικής σταθεροποίησης και κοινωνικής συνοχής.

Γι' αυτό και πριν από λίγες μέρες ολοκληρώσαμε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, που επικεντρώνεται στην πιο σημαντική πηγή δημιουργίας κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλεισμών, την αποτροπή της ανεργίας.

Το ζητούμενο δεν είναι μόνο η μείωση της ανεργίας σήμερα. Είναι και η σταθερότητα των θέσεων όσων ήδη απασχολούνται, είναι η απασχόληση με ικανοποιητικές αμοιβές που ενσωματώνουν την παραγωγικότητα και την οικονομική και τεχνολογική πρόοδο. Είναι η δημιουργία ανθρώπινου δυναμικού που να μπορεί να συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία σε όλη τη διάρκεια της δραστηριότητάς του και να παρακολουθεί με αποτελεσματικότητα τις αλλαγές στο αναπτυξιακό μοντέλο.

Το ζητούμενο επίσης, είναι η δημιουργία απασχόλησης που αφορά τη συνολική οικονομία. Δεν μπορεί να είναι απλώς η διατήρηση θέσεων απασχόλησης για μέχρι αύριο σε θύλακες, αδιαφορώντας για τη διατηρησιμότητά τους ή για το ύψος του κοινωνικού τους κόστους ή για το αν δημιουργούν εμπλοκή σε όλη την οικονομία. Αν εξαντλήσουμε την πολιτική μας σε μικρές επιτυχίες με ευκαιριακή απασχόληση στη μια ή την άλλη επιχείρηση, κινδυνεύουμε να δημιουργούμε εμείς οι ίδιοι τις προϋποθέσεις μιας συνολικής αποτυχίας της πολιτικής απασχόλησης και ανάπτυξης για όλη την οικονομία.

Ακριβώς για τη δημιουργία παραγωγικών δομών ικανών να λειτουργήσουν στον ανταγωνισμό και να παράγουν ανάπτυξη αντί στασιμότητα προωθούμε ένα πρόγραμμα διαρθρωτικών αλλαγών, που πέρα από τον ιδιωτικό, αφορά και το δημόσιο τομέα. Βλέπουμε μπροστά και θέλουμε όχι απλώς να αποτρέψουμε τη στασιμότητα και την ανισότητα, αλλά και να δημιουργήσουμε νέες πηγές πλούτου και δυναμισμού. Θέλουμε να αποτρέψουμε τις οδυνηρές συνέπειες της ακαμψίας, που ευνοούν μεμονωμένες κοινωνικά και οικονομικά ισχυρές ομάδες, αλλά τις συνέπειες των οποίων καλούνται να πληρώσουν

αργότερα οι κοινωνικά πιο ευάλωτοι, και μάλιστα ως αναπόφευκτο κακό. Ο δημόσιος τομέας και οι δημόσιες επιχειρήσεις πρέπει να λειτουργούν χωρίς σπατάλη, με ορθολογική διαχείριση των πόρων των φορολογούμενων, με την παροχή υπηρεσιών υψηλής εξυπηρέτησης και περιεχομένου, με σεβασμό για τον πολίτη, με ελαχιστοποίηση του κόστους. Οι διαρθρωτικές αλλαγές που προωθούμε, στοχεύουν στον να βελτιώσουν την παραγωγικότητα αυτού του σημαντικού τμήματος της οικονομίας μας. Στοχεύουν σε ένα νέο, πιο σταθερό, πιο δίκαιο και προοπτικά πιο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης της χώρας.

Στόχος μας δεν είναι η συρρίκνωση του κράτους, στη λογική της συντηρητικής θεώρησης. Είναι όμως η απάλειψη του κρατικοδίκαιου δημόσιου τομέα. Για να αντιμετωπίσουμε τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης και της απελευθέρωσης δεν μπορούμε να στηριχθούμε σε ένα ξεπερασμένο σύστημα, χωρίς αντιστοιχία με το κοινωνικό γίνεσθαι.

Επειδή παρόλες τις προσπάθειές μας, οι επιδράσεις πάνω στο κοινωνικό πεδίο από την παγκοσμιοποίηση και την απελευθέρωση δεν αποτρέπονται πλήρως, το δεύτερο κεντρικό σκέλος της πολιτικής μας είναι η δημιουργία δικτύων και μηχανισμών προστασίας για τα κοινωνικά τμήματα που πλήττονται περισσότερο.

Η πολιτική μας αυτή έχει τρεις άξονες δράσης :

α) Αντισταθμιστικά προγράμματα και παρεμβάσεις , με στόχο την αντιστάθμιση των αρνητικών επιπτώσεων αντικειμενικών οικονομικών αλλαγών ή επιλογών πολιτικής σε ειδικές ομάδες εργαζόμενων, π.χ. στα ναυπηγεία.

β) Προγράμματα ή μέτρα που επιδρούν στον τρόπο λειτουργίας των αγορών, ώστε να οφεληθούν οι χαμηλές εισοδηματικές ομάδες και νοικοκυριά, π.χ. με απορρόφηση μεγαλύτερης απασχόλησης.

γ) Μέτρα διευκόλυνσης και προσαρμογής, ώστε οι πιο μειονεκτικές κοινωνικές ομάδες να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που διαμορφώνουν οι οικονομικές αλλαγές.

3.1. Η επιθετική / αποτρεπτική πολιτική μας για την ανισότητα και τον αποκλεισμό.

Το σκέλος αυτό της πολιτικής μας συναρτάται με τις εξής μορφές δράσης :

- Την εισοδηματική μας πολιτική για μισθούς και συντάξεις.
- Την αντιπληθωριστική πολιτική.
- Τη δημοσιονομική μας πολιτική, με την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, την επιβάρυνση των κατόχων υψηλών εισοδημάτων και περιουσιακών στοιχείων, τη δημοσιονομική εξυγίανση που μειώνει τις δαπάνες για τόκους, αλλά και την κατανομή των δαπανών για κοινωνικές προτεραιότητες.
- Τα έργα υποδομής και την όλη πολιτική μας για την ύπαιθρο, τους νέους αγρότες και τις συνθήκες συνταξιοδότησης του αγρότη από τον ΟΓΑ.
- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση και Ανεργία, που πρόσφατα ολοκληρώθηκε και κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- την πολιτική μας στο χώρο της Υγείας.

Θα αναφερθώ σύντομα σε ορισμένες από τις παρεμβάσεις αυτές :

1. Ο κοινωνικός χαρακτήρας της οικονομικής - εισοδηματικής και δημοσιονομικής μας πολιτικής.

Στα χρόνια μετά το 1993, η αντιπληθωριστική μας πολιτική απέβλεπε στη διατήρηση της αγοραστικής δύναμης των εισοδηματικά αδύναμων ομάδων, που μέχρι τότε έβλεπαν να συρρικνώνεται η ευημερία τους χρόνο με το χρόνο.

Η δραστική μείωση του δείκτη τιμών καταναλωτή (δηλαδή το φθηνότερο καλάθι της νοικοκυράς και η σχετική σταθεροποίηση των τιμών), ο περιορισμός της φοροδιαφυγής και η συνεχής και επίμονη προσπάθεια εξάλειψης της φοροαποφυγής αποτελούν πεδίο καθημερινής μάχης για την Κυβέρνηση.

Πετύχαμε να μειώσουμε τον αριθμό ανόδου του πληθωρισμού σε επίπεδα που η Ελλάδα είχε να δει εδώ και εικοσιπέντε χρόνια.

Σε ότι αφορά τη «δήθεν σκληρή» φορολογική και εισοδηματική πολιτική έχω να τονίσω ένα στοιχείο : Σε όλη την περίοδο 1994 μέχρι σήμερα, τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις δεν επιβαρύνθηκαν με κανένα νέο φόρο, πέρα από τις αυξήσεις των έμμεσων φόρων για τσιγάρα και ποτά .

μένει για
επιβεβαίωση
από Δρυ
→

- Ειδικότερα, την τριετία 1991-1993 ο μέσος όρος ετήσιας αύξησης των φορολογικών εσόδων ήταν 19% και το βάρος έπεσε στους έμμεσους φόρους που έπληξαν τις ασθενέστερες τάξεις ενώ οι κοινωνικά πιο δίκαιοι άμεσοι φόροι φυσικών και νομικών προσώπων αυξάνονταν μόνο κατά 6% κάθε χρόνο. Την ίδια περίοδο όλες οι κατηγορίες των μισθωτών είδαν το πραγματικό τους εισόδημα να μειώνεται κατά μέσο όρο 3,6% κάθε χρόνο. Είναι φανερό ότι το βάρος της πολιτικής που εφαρμόστηκε για να μειωθεί ο πληθωρισμός από 20% στο 14% το σήκωσαν οι μισθωτοί αφού υπέστησαν διπλή θυσία, δηλαδή και μείωση των εισοδημάτων τους και αύξηση των έμμεσων φόρων. Την ίδια τριετία το πραγματικό εισόδημα και των συνταξιούχων μειώνεται δραστικά. Η μέση κατά συνταξιούχο πραγματική σύνταξη Δημοσίου, ΙΚΑ και λοιπών ταμείων από το 1990 μειώνεται κατά 16,8% το 1993, του δε ΟΓΑ κατά 10%. Από τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών προκύπτει ότι ενώ το 1990 οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι πλήρωναν το 55,5% του συνολικού φόρου εισοδήματος το 1993 έφθασαν να πληρώνουν το 60,8%.
- Αντίθετα από 1993 και μετά η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ ακολουθεί πολιτική που αποβλέπει στη διασφάλιση του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων και τη μείωση του πληθωρισμού και των ελλειμμάτων του δημοσίου. Όταν τα χρόνια 1994-1997 τα φορολογικά έσοδα αυξάνονται κατά 13,5% ετησίως, το βάρος επικεντρώνεται στους άμεσους φόρους φυσικών και νομικών προσώπων που αυξάνονται κατά 22,5% με ταυτόχρονη προσπάθεια δικαιότερης κατανομής των φορολογικών βαρών μέσω της εφαρμογής των αντικειμενικών κριτηρίων της φορολόγησης της μεγάλης ακίνητης περιουσίας και των κεφαλαιακών συναλλαγών και κερδών που αυξήθηκαν σημαντικά. Αντίθετα οι έμμεσοι φόροι (που πλήττουν τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα) αυξάνονται μόνο κατά 11%

το χρόνο συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του πληθωρισμού. Την περίοδο 1994-1997 το πραγματικό εισόδημα των μισθωτών αυξάνεται κατά μέσο όρο 3% το χρόνο, ενώ η μέση πραγματική σύνταξη Δημοσίου, ΙΚΑ και λοιπών ταμείων αυξάνεται 7.2% συνολικά, του δε ΟΓΑ κατά 31.5%.

Συνεπώς την περίοδο αυτή οι Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ εκτός από την ανάγκη σύγκλισης της οικονομίας κατάφεραν να διορθώσουν την μονόπλευρη πολιτική της προηγούμενης περιόδου σε βάρος των μισθωτών και των συνταξιούχων.

Η πολιτική μας αυτή έρχεται να συμπληρώσει ένα μακρόχρονο έργο μας, ότι δηλαδή όλες οι μεγάλες θεσμικές κοινωνικές μεταρρυθμίσεις υπέρ της ασφάλισης, των κοινωνικών δικαιωμάτων, το κράτος πρόνοιας συνδέονται με το δημιουργικό έργο όλων των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ από το 1981 ως σήμερα.

2. Η μάχη για την απασχόληση.

Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και ο εφοδιασμός των εργαζόμενων με γνώσεις και ικανότητες που τους επιτρέπουν να αξιοποιούν ευκαιρίες και να ξεπερνούν τις δυσκολίες της προσαρμογής είναι ο προνομιακός μηχανισμός πρόληψης κοινωνικών προβλημάτων.

Η μακροοικονομική σταθερότητα που υπάρχει στην χώρα και οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης που επιτυγχάνουμε τα τελευταία χρόνια είναι μεν αναγκαίες αλλά δεν αρκούν για να περιορίσουν το πρόβλημα της ανεργίας που στο νέο οικονομικό περιβάλλον συσχετίζεται με την έλλειψη προσαρμογής στα καινούργια πρότυπα εργασίας και με την ανισότητα ευκαιριών.

Μέσω της ανάπτυξης που πετύχαμε, δημιουργήσαμε μεταξύ 1993 και 1997 134 χιλ. νέες θέσεις εργασίας, έναντι μόλις 1100 θέσεων το 1990-1993.

Το Μάρτιο παρουσιάστηκε ένα νέο στρατηγικό πρόγραμμα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, που στηρίζεται στους άξονες για την

Απασχόληση που συμφωνήθηκαν σε επίπεδο Ε.Ε. στο Σύνοδο Κορυφής του Λουξεμβούργου αλλά και στο “Σύμφωνο Εμπιστοσύνης προς το 2000” στο οποίο κατέληξαν οι κοινωνικοί εταίροι. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη πολιτική με συγκεκριμένους στόχους, καινοτομικές πρωτοβουλίες και εξειδίκευση των δράσεων.

Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης αποτελεί κρίσιμο συστατικό της ενεργητικής πολιτικής που εφαρμόζουμε. Υλοποιούνται προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και προγράμματα σύνδεσης κατάρτισης - απασχόλησης. Στα ΑΕΙ και ΤΕΙ ενισχύεται η πρακτική άσκηση φοιτητών-σπουδαστών. Ενισχύεται η διά βίου μάθηση μέσα από τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης, τη δημιουργία Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής, τη λειτουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου, καθώς και του Ινστιτούτου Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

3. Η πολιτική μας για την ύπαιθρο και τους αγρότες.

Η πραγματικότητα δείχνει ότι το επίπεδο εκπαίδευσης, η σχέση με τον αγροτικό τομέα και η ιδιότητα του συνταξιούχου αποτελούν καθοριστικά στοιχεία των κοινωνικών ανισοτήτων στη χώρα.

Για το λόγο αυτό, από την αρχή υλοποιούμε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα επενδύσεων και υποδομών στην ύπαιθρο, που αντιπροσωπεύει πάνω από το 1/3 του συνολικού πακέτου Ντελόρ. Τα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα στην ύπαιθρο θα αλλάξουν σημαντικά. Με το Γ' χρηματοδοτικό πακέτο θα προωθήσουμε ακόμα περισσότερο τις αλλαγές αυτές. Αποφασίσαμε γενναία μέτρα στήριξης για τους νέους αγρότες που αρχίζουν και υλοποιούνται. Αυξήσαμε τις αγροτικές συντάξεις και τιμαριθμοποιήσαμε από φέτος τις αυξήσεις τους με αθροιστικό κόστος ~~8.0~~ ^{* αρίστων} δις δρχ. Κυρίως όμως αλλάξαμε ριζικά ^{* θα συμψηφιστεί αύριο} τις εισοδηματικές προοπτικές του συνταξιούχου-αγρότη. Δημιουργήσαμε τον κύριο κλάδο ασφάλισης των αγροτών, που θα δώσει τη δυνατότητα

απόκτησης ουσιαστικών συντάξεων από τους αγρότες. Ήδη 750 χιλ. αγρότες έχουν εγγραφεί στο νέο σύστημα.

4. Η πολιτική μας στην Παιδεία και στην επένδυση στο ανθρώπινο στοιχείο.

Όπως προανέφερα, το μορφωτικό επίπεδο επηρεάζει ευθέως την ικανότητα των ατόμων να επιτύχουν ικανοποιητικό επίπεδο εισοδήματος και ευημερίας. Για το λόγο αυτό, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και οι επενδύσεις σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, είναι για μας κρίσιμα εργαλεία παρέμβασης. Η θέσπιση του Ενιαίου Λυκείου, η κατάργηση της επετηρίδας, το σύστημα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε κάθε νομό, τα 200 γραφεία επαγγελματικού προσανατολισμού, τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας για όσους έχουν ξεπεράσει το 18ο χρόνο της ηλικίας τους, η αναμόρφωση και αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών, η προώθηση της δια βίου κατάρτισης και οι αλλαγές στα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ έχουν την ίδια κοινή επιδίωξη : να δώσουν μεγαλύτερα εφόδια στους νέους για να πετύχουν τα οράματά τους, να τους προετοιμάσουν καλύτερα για το δύσκολο ταξίδι της επαγγελματικής τους δράσης, να τους επιτρέψουν ένα αύριο καλύτερο από αυτό των γονέων τους.

Στην κατεύθυνση αυτή υλοποιούμε πολύπλευρα προγράμματα και πολιτικές, όπως :

- Η πληροφόρηση των νέων, με στόχο τη διασφάλιση του δημοκρατικού δικαιώματος των νέων στην πληροφόρηση. Τα δύο πρώτα ολοκληρωμένα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων λειτουργούν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, ενώ μέσα στο 1998 θα λειτουργούν τέτοια Κέντρα τουλάχιστον σε δέκα μεγάλες πόλεις της επαρχίας.
- Η ενίσχυση της συμμετοχής και της πρωτοβουλίας των νέων, με στόχο την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών. Εκατοντάδες οργανώσεις νέων, νεανικοί σύλλογοι και μαθητικές κοινότητες ενισχύονται για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους. Ήδη λειτουργούν πέντε δίκτυα πανελλήνιων

οργανώσεων νέων για το περιβάλλον, τον πολιτισμό, την ευρωπαϊκή προοπτική, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις τοπικές πρωτοβουλίες.

- Η ενίσχυση της κινητικότητας των νέων μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε, ανεξάρτητα από τις οικονομικές τους δυνατότητες, να αποκτήσουν μια εμπειρία συνεργασίας με συνομηλίκους τους στο εξωτερικό. Μέσα από προγράμματα όπως το “Νεολαία για την Ευρώπη” και “Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία”, περίπου 6.500 νέοι κάθε χρόνο ενισχύονται για να πάρουν μέρος σε μια ανταλλαγή επισκέψεων από και προς την Ελλάδα.
- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων, με τη λειτουργία από το καλοκαίρι στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τη Χαλκίδα των τριών πρώτων Θυρίδων υποστήριξης της επιχειρηματικότητας των νέων, όπου ομάδες επαγγελματιών υποδέχονται και υποστηρίζουν με συμβουλές, επαγγελματικό προσανατολισμό, επιχειρηματικό σχεδιασμό και καθοδήγηση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, τους μελλοντικούς νέους δημιουργούς επιχειρήσεων. Οι Θυρίδες αυτές βαθμιαία θα επεκταθούν και στις άλλες πόλεις.

5. Το Κοινωνικό Κράτος στην Υγεία.

Η Υγεία αποτελεί ένα τομέα, στον οποίο έχουν επέλθει θεαματικές αλλαγές σε παγκόσμια κλίμακα, όπως :

- ταχύτατη εξέλιξη της ιατρικής τεχνολογίας, αλλά και κάθετη αύξηση του κόστους.
- ανατροπή της δημογραφικής πυραμίδας με την γήρανση του πληθυσμού,
- ένα νέο επιδημιολογικό πρότυπο με την επιβάρυνση της ρύπανσης του περιβάλλοντος, την ευρεία διάδοση και χρήση των ναρκωτικών, τα εκφυλιστικά νοσήματα και το AIDS,
- ένα νέο πολιτιστικό πρότυπο που δημιουργεί αυξημένες ευθύνες και ανάγκες για ειδικές κατηγορίες του πληθυσμού,
- σοβαρές αλλαγές στις οικογενειακές δομές, και
- μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών λόγω της λαθρομετανάστευσης,

Όλοι αυτοί οι παράγοντες επιβάλλουν αντίστοιχες προσαρμογές των πολιτικών μας στο χώρο του υγειονομικού, του ασφαλιστικού και του προνοιακού μας συστήματος. Η προσπάθεια αυτή δεν επιδέχεται εύκολους δρόμους και μαγικές συνταγές. Απαιτείται συνολική προσπάθεια, συλλογική ευθύνη και αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων.

Η Κυβέρνηση προχωρεί στην αναβάθμιση της υποδομής και την αναδιοργάνωση των νοσοκομείων με συγκεκριμένα έργα. Ανεγείρει και εξοπλίζει 15 νέα νοσοκομεία, επεκτείνει 26 υπάρχουσες μονάδες, προμηθεύει νέους εξοπλισμούς σε όλα τα νοσηλευτικά ιδρύματα της χώρας και προχωρεί σε προγράμματα τηλεϊατρικής, αναπτύσσει ειδικές μονάδες, προσλαμβάνει managers για την διοίκησή τους, προβαίνει σε προγράμματα ελέγχου των δαπανών και μηχανογραφεί τις υγειονομικές υπηρεσίες.

Προχωρήσαμε στην προκήρυξη για την προμήθεια 4 ελικοπτέρων και 2 αεροσκαφών για την αεροδιακομιδή επειγόντων περιστατικών. Παραλάβαμε 70 νέα σύγχρονα ασθενοφόρα για να καλύψουμε το εθνικό μας δίκτυο. Συστήνουμε πολυδύναμα περιφερειακά ιατρεία 24ωρης ετοιμότητας στα νησιά του Αιγαίου και αναβαθμίζουμε με σειρά ενεργειών την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.

Μέσα στο 1998 έχουν προγραμματιστεί οι πρώτες προσλήψεις γιατρών δημόσιας υγείας, ενώ ταυτόχρονα εκσυγχρονίζουμε την οργάνωση του συστήματος επαγρύπνησης για λοιμώδη νοσήματα.

Για την μάστιγα των ναρκωτικών πιστεύουμε ότι η πρόληψη αποτελεί την ασφαλή οδό για την ουσιαστική αντιμετώπιση της διάδοσης των ναρκωτικών. Η αντιμετώπιση των κοινωνικών αιτίων, η κοινωνική προστασία, η απεξάρτηση και η επενένταξη των εξαρτημένων από ναρκωτικές ουσίες έχουν για μας πρωταρχικό ρόλο. Αναπτύσσονται συντονισμένες δράσεις στα πλαίσια του OKANA, στηρίζονται οι Θεραπευτικές Κοινότητες. Λειτουργούν ήδη 12 Κέντρα Πρόληψης σε νομούς της χώρας, καθώς επίσης και Σταθμός

πρώτων Βοηθειών για τους χρήστες στην Αθήνα, ενώ αρχίζουν νέα πργράμματα υποκατάστασης και θεραπείας (Θεσσαλονίκη, Αθήνα κλπ.).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες που παρέχει δωρεάν τα νέα αντιρετροϊκά φάρμακα στους ασθενείς καλύπτοντας μια δαπάνη που ξεπερνά τα 3 δις δρχ.

Στο τομέα του φαρμάκου η Κυβέρνηση δεν δίστασε να συγκρουσθεί με τεράστια συμφέροντα, αλλά σήμερα καταφέραμε να δώσουμε στον Έλληνα πολίτη κατά 24% φθηνότερα τα φάρμακα.

3.2. Οι πολιτικές μας για αντιστάθμιση, στήριξη και προσαρμογή.

Όπως προανέφερα, οι κοινωνικές επιπτώσεις των αλλαγών που συντελούνται δεν παύουν να δημιουργούν νέα προβλήματα και να απαιτούν νέους τρόπους αντιμετώπισης. Θα αναφερθώ σε 8 μείζονες πτυχές της πολιτικής μας στο πεδίο αυτό.

α) Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση και την Ανεργία, που παρουσιάσαμε πρόσφατα αποβλέπει ακριβώς στην αντιμετώπιση αφ' ενός της ανεργίας και αφ' ετέρου της κοινωνικής ανισότητας.

Η ανεργία δεν αποτελεί πια παροδική κατάσταση. Είναι το ενδιάμεσο στάδιο της μετατόπισης του άνεργου στην αδράνεια, στην περιθωριοποίηση, την εγκληματικότητα. Η ανεργία μετατρέπει την προβληματική της εκμετάλλευσης σε προβληματική του αποκλεισμού, το αντίδοτο της οποίας γίνεται πολύ πιο δύσκολο και ακριβό.

Κρίσιμα συστατικά της πολιτικής μας είναι τα ενεργητικά μέτρα καταπολέμησης της ανεργίας και του αποκλεισμού, η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης, ο επαναπροσδιορισμός πολιτικών που οδηγούν σε σπατάλη πολύτιμων πόρων με πολύ μικρό ή και χωρίς κανένα αποτέλεσμα, η προώθηση μιας νέας ρύθμισης στο πεδίο της οργάνωσης των διάφορων τύπων απασχόλησης.

➔ Καθώς η ανεργία πλήττει ιδιαίτερα ορισμένες κατηγορίες του εργατικού δυναμικού εξειδικεύσαμε περισσότερο την πολιτική απασχόλησης έτσι ώστε να υπάρχει σαφήνεια του στόχου μας που είναι οι νέοι, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι γυναίκες και το δυναμικό των θυλάκων ανεργίας. Ταυτόχρονα απλοποιήσαμε τα μέτρα για να διευκολύνουμε την πρόσβαση του συνόλου των ενδιαφερομένων και ορίσαμε ποσοτικούς δείκτες για την τακτική αξιολόγηση της πορείας εφαρμογής της πολιτικής αυτής. Περίπου 70,000 άτομα των κατηγοριών που προαναφέρθηκαν θα βοηθηθούν από τα μέτρα πολιτικής μας με κόστος που θα ξεπεράσει τα 120 δισ. δραχμές αξιοποιώντας το σύνολο των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων.

Το 1997 δημιουργήσαμε 50.000 θέσεις εργασίας με επιχορηγήσεις ιδιωτικών επιχειρήσεων, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και συνεταιρισμών. Ήδη μέσα στο 1998 εξελίσσεται πρόγραμμα επιχορήγησης 50.000 νέων θέσεων εργασίας, προϋπολογιζόμενου κόστους 90 δισ. δρχ. που αφορά αποκλειστικά νέους 20-27 ετών.

Με την αύξηση της διάρκειας της επιδότησης των γυναικών στις περιοχές που αποτελούν θύλακες ανεργίας βοηθάμε ουσιαστικά (και στο οικονομικό και στο ψυχολογικό επίπεδο των προσδοκιών) τον αγώνα για την μείωση της ανεργίας των γυναικών. Μέσα στην τελευταία πενταετία τα επιδόματα ανεργίας στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 50% και οι δαπάνες κατάρτισης και απασχόλησης κατά 100%. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι η διάρκεια των επιδομάτων ανεργίας στην Ελλάδα είναι ίση κατά μέσο όρο με την διάρκεια των επιδομάτων όλων των ευρωπαϊκών οργανισμών απασχόλησης.

Από το 1997 οι μακροχρόνια άνεργοι άνω των 55 ετών, που δεν έχουν συμπληρώσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα, αλλά έχουν 3.000 μέρες ασφάλισης έχουν παροχή δωρεάν περίθαλψης στο ΙΚΑ. Σε εξέλιξη βρίσκεται η δημιουργία 12.000 επιδοτούμενων νέων θέσεων εργασίας για μακροχρόνια άνεργους 28-64 ετών. Βρισκόμαστε στο τελευταίο στάδιο επεξεργασίας ειδικών ρυθμίσεων (μέσω του Λογαριασμού για την Ανεργία και την Επαγγελματική Κατάρτιση) για την πρόωρη συνταξιοδότηση μακροχρόνια

ανέργων ηλικιωμένων ατόμων με την εξαγορά υπολειπόμενων ενσήμων ή την μεγαλύτερη επιδότηση της απασχόλησης ανέργων αυτής της κατηγορίας.

Ακόμα, συνεχίζεται το πρόγραμμα επανένταξης, που περιλαμβάνει μέτρα επιμόρφωσης, αυτοαπασχόλησης, κατάρτισης - επανακατάρτισης και απασχόλησης για τους απολυμένους από επιχειρήσεις είτε λόγω παύσης λειτουργίας τους, είτε λόγω αναδιάρθρωσης. Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε πιλοτικά το Φεβρουάριο του 1997 και έχει καλύψει εργαζόμενους σε εταιρείες όπως η Goodyear, η Βαμβακουργιά Βόλου, η Softex, η ΑΕΒΑΛ κ.α.

Επίσης προωθούνται ειδικές μεγάλες πρωτοβουλίες για περιοχές - θύλακες ανεργίας. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης που πρόκειται να υλοποιηθούν σε 7 περιοχές (Κοζάνη, Φλώρινα, Δυτ. Αθήνα - Πειραιάς, Αχαΐα, Μεσσηνία, Δράμα, Ημαθία, Βοιωτία) και οι παρεμβάσεις στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη Περάματος.

Πολύτιμο εργαλείο στην άσκηση της κοινωνικοοικονομικής μας πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης είναι το Ε.Κ.Τ. Στην ενεργοποίηση της νέας μας στρατηγικής περιλαμβάνεται η ολοκλήρωση της αναβάθμισης των δομών διαχείρισης και η (για πρώτη φορά στη χώρα) αξιοκρατική πιστοποίηση κάθε δράσης που συνδέεται με το ταμείο.

Κύριο μέλημά μας είναι η διευκόλυνση επαγγελματικής αποκατάστασης των ανέργων και η εξασφάλιση μιας σταθερής, παραγωγικής και αποδοτικής για τον εργαζόμενο θέσης εργασίας. Εξήντα δισ. δραχμές θα διατεθούν το 1998 για την προκήρυξη προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και προστασίας ευπαθών ομάδων από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

β) Η ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων

Το Υπουργείο Εργασίας επεξεργάζεται Σχέδιο Νόμου για την προσαρμογή και τη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων στις νέες συνθήκες. Σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένα πρότυπο εργασίας που να ευνοήσει την αύξηση της απασχόλησης και να διευκολύνει την ένταξη των νέων στην παραγωγή.

Η διευθέτηση του χρόνου εργασίας, τα αντικίνητρα για την απασχόληση ορισμένων ομάδων συνταξιούχων, η επέκταση της μερικής απασχόλησης, η ρύθμιση των άτυπων μορφών απασχόλησης περιλαμβάνονται σ' αυτό το νομοσχέδιο.

γ) Η καταγραφή και νομιμοποίηση των μεταναστών.

Μέσα στο 1998 θα έχει ολοκληρωθεί αυτό το γιγάντιο έργο ώστε να αμβλυθούν οι ανεξέλεγκτες πιέσεις που ασκήθηκαν στη προσφορά εργασίας με προφανείς επιδράσεις τόσο για τους Έλληνες εργαζόμενους, όσο και για την εκμετάλλευση των αλλοδαπών μεταναστών. Μέχρι σήμερα έχουν καταθέσει δικαιολογητικά 300.000 περίπου μετανάστες.

δ) Το πρόγραμμα καταπολέμησης του Κοινωνικού Αποκλεισμού.

Η κοινωνικοοικονομική ένταξη ή επανένταξη των διαφόρων ομάδων αποκλεισμένων προσώπων σε μια περίοδο αυξημένης ανεργίας αντανakλά την ευαισθησία της κοινωνίας. Η κυβέρνηση ενισχύει την ικανότητα επαγγελματικής ένταξης για άτομα με ειδικές ανάγκες, ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρατσισμού ή ξενοφοβίας μέσα από το πρόγραμμα Καταπολέμησης του Αποκλεισμού ή άλλες πρωτοβουλίες. Δημιουργεί νέες υποδομές και ενισχύουμε υπάρχουσες για τη φύλαξη παιδιών, αλλά και ηλικιωμένων ατόμων. Προωθεί το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας και εκσυγχρονίζουμε το θεσμικό πλαίσιο σε ότι αφορά στην απασχόληση προσωπικού ειδικών κατηγοριών.

ε) Η θέσπιση του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Σε ότι αφορά την αγοραστική δύναμη των χαμηλών εισοδηματικά συνταξιούχων η Κυβέρνηση με έργα και όχι λόγια θεσμοθέτησε την αλληλεγγύη των γενεών με το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τους συνταξιούχους, που επιχορηγείται ολοκληρωτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Δεν αρκούμαστε όμως σε αυτό και προσπαθούμε συνέχεια

να βελτιώσουμε την θέση των συνταξιούχων. Έτσι από την 1η Ιουλίου 1998 επεκτείνουμε την καταβολή του ΕΚΑΣ στους συνταξιούχους γήρατος και θανάτου άνω των 60 ετών και στα παιδιά που λαμβάνουν σύνταξη θανάτου. Αναπροσαρμόζουμε επίσης τα ποσά των εισοδηματικών κριτηρίων, έτσι ώστε να συμπεριλάβουμε όλους τους συνταξιούχους που η μοναδική μεταβολή στο εισόδημά τους προέρχεται από την αύξηση που χορηγήθηκε στο κατώτατο όριο σύνταξης του ΙΚΑ.

στ) Η πολιτική μας στην Κοινωνική Ασφάλιση

Σε ότι αφορά το ασφαλιστικό συνεχίζουμε συστηματικά τον Κοινωνικό Διάλογο που βρίσκεται προς το τέλος του. Η όποια καθυστέρηση σε αυτό το τομέα είναι ένα κόστος που είμαστε διατεθειμένοι να καταβάλουμε για να υπάρξει συναίνεση και η καλύτερη δυνατή και βιώσιμη λύση. Η Κυβέρνηση όπως έχει δεσμευθεί θα παρουσιάσει ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας το νομοσχέδιο για το ασφαλιστικό μέσα στον Ιούνιο. Στο διάστημα που μεσολάβησε όμως κάναμε σοβαρές διορθωτικές βελτιώσεις με την κατάργηση της σταδιακής αύξησης του ορίου ηλικίας λόγω της 35ετίας που προβλεπόταν να ισχύσει από αυτή τη χρονιά στο Ν. 2084. Επίσης αντικαταστήσαμε την διάταξη που προέβλεπε τη μείωση των επικουρικών συντάξεων στο 20% των συντάξιμων αποδοχών και αυξήσαμε από τις 100,000 στις 120,000 το όριο της σύνταξης που δεν υπόκειται στην ειδική εισφορά του ίδιου νόμου.

Ο νόμος περί εισφοροδιαφυγής χωρίς να αποτελεί τη μεγάλη τομή στο χώρο της Κοινωνικής Ασφάλισης είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής και το νοικοκύρεμα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

ζ) Το Κοινωνικό Κράτος στην Πρόνοια

Το πεδίο της Πρόνοιας αποτελεί τον κατ' εξοχήν χώρο στον οποίο η Κοινωνική Αλληλεγγύη καλείται να κάνει αισθητή την ύπαρξή της.



Τα άτομα με ειδικές ανάγκες στους οποίους χορηγούνταν επίδομα αυξήθηκαν από 73 χιλ. το 1993 στους 92 χιλ. το 1998.

Η Κυβέρνηση αποσκοπεί στην ανασυγκρότηση των προνοιακών φορέων, την βελτίωση των υπηρεσιών και στην αποκέντρωσή τους. Η εναρμόνιση των κανόνων λειτουργίας και προδιαγραφών όλων των φορέων πρόνοιας, η καθιέρωση δεικτών ποιότητας, η ενθάρρυνση του εθελοντισμού και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων των τοπικών κοινωνιών αποτελούν τις κατευθύνσεις του Νομοσχεδίου το οποίο σύντομα θα έρθει στη Βουλή.

Προχωρήσαμε στην ηλεκτρονική καταγραφή όλων των προνοιακών φορέων της χώρας. Δώσαμε στη τετραετία 1994-1997 συνολική αύξηση 35% σε όλα τα καταβαλλόμενα επιδόματα των ΑΜΕΑ έναντι αύξησης 10% που δόθηκε στο διάστημα 1991-1993, όταν ο πληθωρισμός αθροιστικά προσέγγισε το 50%. Αυξήσαμε κατά 18% το επίδομα του τρίτου παιδιού, καθορίσαμε στις 500,000 δραχμές την προσαύξηση για κάθε παιδί πέραν του τετάρτου και χορηγήσαμε 23,000 δραχμές το μήνα για την ισόβια σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας. Το 1997 ξεκίνησε στο Δήμο Περιστερίου η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» για ηλικιωμένους με κρατική επιδότηση 50,000,000 δραχμών. Η επιτυχία του προγράμματος στις περιπτώσεις που καταγράφηκαν και η παροχή υπηρεσιών σε εβδομαδιαία βάση με προσλήψεις νέου προσωπικού στα 5 ΚΑΠΗ, επέκτεινε το πρόγραμμα άμεσα σε 102 ΚΑΠΗ με χρηματοδότηση 1 δισ. δρχ., ενώ το 1998 το πρόγραμμα αυτό θα επεκταθεί σε άλλους 50 δήμους.

Για τα θέματα κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων η Κυβέρνηση ανέλαβε πρωτοβουλίες για την χάραξη στρατηγικής και προωθήθηκαν μέτρα άμεσης ανακούφισης καταυλισμών με έργα υποδομής και αναβάθμιση των οικισμών. Στους τσιγγάνους παρέχονται δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, επιδόματα, έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης. Για τους πρόσφυγες η Κυβέρνηση καλύπτει ήδη έξοδα μεταφοράς, πρώτων αναγκών για διαβίωση και επαγγελματική ένταξη στην αγορά εργασίας. Με την εκπόνηση του Π.Δ. για τη Κάρτα Αναπηρίας

δημιουργείται ενιαίο σύστημα πιστοποίησης αναπηρίας για τον εξορθολογισμό του Συστήματος. Συνεχίζουμε την διαδικασία μεταβίβασης των κρατικών βρεφονηπιακών σταθμών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και δημιουργήσαμε πλαίσιο για την απογευματινή τους λειτουργία, έτσι ώστε να εξυπηρετηθούν παιδιά εργαζομένων με βάρδιες και διακεκομμένο ωράριο.

Η μεγάλη τομή όμως στην προνοιακή μας πολιτική θα γίνει με Συντονισμένες Πρωτοβουλίες Επικεντρωμένης Φροντίδας, Συνδρομής και Ενίσχυσης, με κύρια χαρακτηριστικά την συγκεκριμένη χρονική κλιμάκωση, την συντονισμένη και διατομεακή δράση και την αξιοποίηση του εθελοντισμού. Τα ΣΠΕΦΣΕ αφορούν επιχειρησιακά σχέδια δράσης κοινωνικής παρέμβασης σε συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού με άμεσα και χειροπιαστά αποτελέσματα για τους δέκτες των ενεργειών.

η) Ο νέος αναπτυξιακός νόμος

Η πρόσφατη αναμόρφωση του αναπτυξιακού νόμου συνδυάστηκε με κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τα σημερινά προβλήματα στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα προβλέψαμε μια ειδική ζώνη (Γ) η οποία λαμβάνει υψηλότερο βαθμό ενίσχυσης και αφορά περιοχές με έντονα προβλήματα απασχόλησης. Επίσης, θεσπίστηκε μια οροφή καταβαλλόμενης επιχορήγησης ανά δημιουργούμενη νέα μόνιμη θέση εργασίας, ώστε να ενισχύονται οι επενδύσεις που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης.

4. Το πολιτικό συμπέρασμα

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι φανερό ότι η Κυβέρνηση όχι μόνο διαθέτει κοινωνική ευαισθησία, αλλά εφαρμόζει και συγκεκριμένη κοινωνική πολιτική. Από την άλλη πλευρά η αντιπολίτευση στο σύνολό της, μη έχοντας ουσιαστική εναλλακτική πρόταση προσπαθεί να εγκλωβίσει τον ελληνικό λαό στις συμπληγάδες των παραδοσιακών πολιτικών. Και εδώ ακριβώς εντοπίζεται το πρόβλημα.

Η Ν.Δ. μας κατηγορεί ότι δήθεν δεν είμαστε αποτελεσματικοί, αλλά και ότι δεν συρρικνώνουμε τις δαπάνες, ότι δεν εφαρμόζουμε με άλλα λόγια την δική της σκληρή κοινωνική πολιτική. Και πρέπει να ομολογήσω ότι έχουν δίκιο. Η κυβέρνηση δεν έχει επιλέξει να εφαρμόσει την ανάληψη πολιτική της συρρίκνωσης του κοινωνικού κράτους και του κλονισμού της συνοχής στην κοινωνία μας. Εμείς πιστεύουμε σε ένα καλύτερο κράτος με ποιοτικές υπηρεσίες και λιγότερο κόστος. Η κοινωνία των ευημερούντων 2/3 και του κοινωνικά αποκλεισμένου 1/3 δεν μπορεί και δεν αποτελεί εναλλακτική λύση για την Ελλάδα.

Από την απέναντι πλευρά τα άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης μας κατηγορούν ότι δεν ακολουθούμε μία πολιτική άκρατης παροχολογίας. Και αυτοί βέβαια έχουν δίκιο, αλλά ασκούν κριτική σε λάθος κατεύθυνση. Η κλασσική θεώρηση της τεχνητής αντίθεσης μεταξύ της κοινωνικής προστασίας και της οικονομικής ανάπτυξης εξυπηρετεί μόνο αυτούς που προσπαθούν να εφαρμόσουν πολιτικές του μέλλοντος με εργαλεία και θεωρίες του χθες. Με την πολιτική μας ανατρέπουμε το αδιέξοδο, ότι δήθεν δεν υπάρχουν πόροι για κοινωνική πολιτική. Οι πόροι ποτέ δεν θα είναι επαρκείς όταν κατανέμονται με ισοπεδωτική λογική, χωρίς προγραμματισμό και αξιολόγηση του αποτελέσματος. Η κυβέρνηση υιοθετεί την πολιτική της επικεντρωμένης παρέμβασης σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους, της εξοικονόμησης πόρων και της ενίσχυσης της κοινωνικής πολιτικής. Σε τελευταία ανάλυση αυξάνουμε το κοινωνικό όφελος χωρίς να επιβαρύνουμε το οικονομικό κόστος. Νοικοκυρεύουμε το κράτος και θα συνεχίσουμε να το πράττουμε με σύνεση και ευθυκρισία, γιατί η χώρα χρειάζεται και εκσυγχρονισμό και εξορθολογισμό της πολιτικής της. Η εμπιστοσύνη που μας δείχνει ο ελληνικός λαός σε λύσεις και μέτρα για την αντιμετώπιση δύσκολων πραγματικά προβλημάτων, αποδεικνύει την ορθότητα της κατεύθυνσής μας.

Πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι χρειαζόμαστε νέες δομές για τη οικοδόμηση μιας νέας αλληλεγγύης στην κοινωνία. Η άσκηση της νέας κοινωνικής πολιτικής δεν μπορεί να στηρίζεται αποκλειστικά σε επιδοματική πολιτική αλλά στην παροχή συγκεκριμένων και αποτελεσματικών υπηρεσιών, που

συνεπικουρούνται από επιδοματικές παρεμβάσεις για την αριστοποίηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεών μας.

Γνωρίζουμε ότι δεν λύσαμε όλα τα προβλήματα και έχουμε πλήρη επίγνωση των δυσκολιών. Ο δρόμος δεν είναι ανθόσπαρτος, αλλά ούτε και αδιέξοδος. Έχουμε ήδη θέσει την χώρα στην τροχιά της ευρωπαϊκής σύγκλισης με ενωμένη την κοινωνία μας. Ο ελληνικός λαός κατανοεί ότι η νέα κοινωνική στρατηγική πρέπει να βασίζεται σε σύγχρονο και αποτελεσματικό κοινωνικό κράτος με βασική αρχή την προστασία των αδυνάτων μελών. Η πολιτική αυτή κρίνεται με βάση όχι μόνο το πόσα ξοδεύουμε, αλλά το πώς τα δαπανάμε. Η χώρα δεν ξοδεύει λίγα χρήματα σε κοινωνικές δαπάνες και βέβαια δεν είναι τελευταία στην Ε.Ε. όπως αναφέρεται στην συζητούμενη κοινοβουλευτική ερώτηση. Η προσπάθεια μιας πρώτης καταγραφής δείχνει ότι δαπανάμε το 21% του ΑΕΠ σε κοινωνικές δαπάνες και το ποσοστό αυτό αυξάνει συνεχώς. Είναι καιρός να εξορθολογίσουμε τις δαπάνες μας και να τις καταστήσουμε μοχλό ανάπτυξης. Η ισχυροποίηση της ουσιαστικής κοινωνικής αλληλεγγύης δεν μπορεί να στηριχθεί στις ψευδαισθήσεις της άκρατης και επικίνδυνης συσσώρευσης δημόσιου χρέους. Δεν μπορούμε να υποθηκεύουμε το μέλλον των επερχόμενων γενεών για να ικανοποιούμε απλές επιδοματικές ή καταναλωτικές δαπάνες που έρχονται ως αποτέλεσμα προνομιακής ικανοποίησης αιτημάτων ισχυρών κοινωνικών ομάδων πίεσης που δεν είναι καν αυτές με τα σοβαρότερα προβλήματα. Και επιτέλους η άσκηση κοινωνικής πολιτικής δεν είναι φιλανθρωπία. Η λύση δεν μπορεί να είναι ούτε η πλήρης κατάργηση και ισοπέδωση του κράτους πρόνοιας, ούτε όμως και οι συνεχείς δανειοδοτούμενες ταμειακές εκροές του Κρατικού Προυπολογισμού. Οι Έλληνες πολίτες καταδίκασαν και τα δύο ακραία αυτά υποδείγματα για την κοινωνική ανάπτυξη. Η κυβέρνηση και θέλει και μπορεί να συνεχίσει την βασική πορεία της προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση με διορθωτικές και διαρθρωτικές παρεμβάσεις υπέρ των αδυνάτων μελών της κοινωνίας. Είναι μέχρι σήμερα η μόνη στρατηγική που εξυπηρετεί το εθνικό συμφέρον, γύρω από την οποία συσπειρώνεται η μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Με βάση αυτή την αρχή μας ψήφισε ο ελληνικός λαός, στη

βάση αυτών θα κριθούμε στο τέλος της τετραετίας και με βάση αυτή τη πολιτική θα προχωρήσουμε.